

prošla bez ikakvih arhivskih proslava. Raseljeni arhivi su još uvijek ratni zarobljenici s obje strane oceana.

Živana Hedbeli

JOURNAL OF THE AMERICAN INSTITUTE FOR CONSERVATION, god. 1995, vol. 34, br. 1, 2 i 3, 220 str.

JAIC (Journal of the American Institute for Conservation) izlazi tri puta godišnje u izdanju Američkog instituta za konzervaciju povijesnih i umjetničkih djela (AIC). Časopis je manjeg formata, tiska se na vrlo kvalitetnom papiru, a prilozi su ilustrirani crnobijelim fotografijama i fotografijama u boji. Bibliografija radova je impresivna, a osim većih radova, u časopisu se objavljuju i kratka saopćenja, prikazi novoobjavljenih knjiga, pisma uredniku, reklame kvalitetne arhivske opreme i opreme za konzerviranje i restauriranje, te uputstva uredništva autorima publikacija i tekstova o načinu pisanja i slanja radova, stilu i formatu te samom postupku objavljivanja.

U prvom broju časopisa, izašlom u proljeće 1995. godine, objavljena su četiri velika članka i dva kratka saopćenja. Zanimljiv je članak Adama Gottlieba "Chemistry and Conservation of Platinum and Palladium photographs" (Kemija i konzervacija platinskih i paladijevih fotografija). U članku je naveden kemijski sastav dviju vrsta fotografija, što pomaže konzervatoru kod raspoznavanja i ispitivanja vrsta oštećenja. Slike su kemijski karakterizirane ispitivanjem procesa nastajanja, korištenjem reagenske spektroskopije za elementarnu analizu kovina. Članak je bogato ilustriran fotografijama i tablicama. Preostali članci bave se istraživanjima iz područja konzerviranja i restauriranja slika i arhitektonskog mramora od kojeg su izgrađeni neki dijelovi Metropolitan Cluba u New Yorku.

U kratkim saopćenjima izdvojila bih članak naše autorice Dubravke Turković Kiseljev pod naslovom "Rescuing water – damaged textiles during the Los Angeles Riots" (Spašavanje vodom uništenog tekstila u vrijeme nereda u Los Angelesu). Nakon opisa problema konzervacije s kojima se susrela, autorica opisuje tretmane kojima su bili podvrgnuti oštećeni kostimi i gobleni u muzejima. Na kraju, daje prikaz čimbenika koji mogu dovesti do različitih šteta u muzejima.

U dijelu časopisa rezerviranom za prikaze knjiga, prikazane su četiri novoobjavljene knjige.

U broju 2, ljeto 1995, nalazi se pet velikih članaka te prikaz Elzbiете M. Kaminske, knjige "Mass deacidification of paper: A comparative study of existing processes" (Masena neutralizacija papira: Komparativna studija postojećih postupaka).

ka), autorice Astrid Christiane Brandt. Knjigu je na engleski jezik preveo Peter Thomas. To je zanimljiva i korisna knjiga s dobrom organizacijom tehničkih i znanstvenih podataka te njihovom prezentacijom na pristupačan način, onima koji nisu specijalisti u tom području.

Standardna kvalitativna Tappi metoda za određivanje sadržaja ljepila u papiru bila je prilagođena za korištenje u semikvalitativnom kolorimetrijskom postupku za određivanje promjena u količini želatine u papiru tijekom nekih tretmana. Ovaj je postupak opisala Terry Trooper Schaepper u članku pod nazivom "A semiquantitative assay, based on the Tappi method, for monitoring changes in gelatin content of paper due treatments" (Semikvantitativna analiza, bazirana na Tappi metodi, za kontroliranje promjene sadržaja želatine u papiru tijekom tretiranja). U članku je detaljno opisana modificirana metoda korištena za mjerenje promjena u količini želatine tijekom pranja, vodenog izbjeljivanja i encimskog tretiranja uzoraka suvremenog papira.

Stephen L. Williams, Sarah R. Beyer i Samina Khan u članku "Effect of 'freezing' treatments on the hydrothermal stability of collagen" (Utjecaj tretiranja "zamrzavanjem" na hidrotérmičku stabilnost kolagena), opisuju kako temperatura utječe na stabilnost kolagena. Rezultati upućuju na to, da isušivanje i smrzavanje kože sisavaca pokazuje tendenciju smanjivanja temperature stezanja kolagena. Zaključak je da smrzavanje kože u svrhu kontrole gamadi i stabiliziranja vodom zasićenih kožnih materijala ima minimalan inicijalni učinak na stezljivost kolagena.

U trećem broju časopisa, jesen/zima 1995, objavljena su četiri članka. Joseph Godla i Gordon Hanlon u članku "Some applications of Adobe Photoshop for the documentation of furniture conservation" (Neke primjene Adobe Photoshop softwera za dokumentaciju u konzerviranju namještaja), opisuju primjenu kompjutorske tehnologije u konzervaciji. Članak opisuje kompjutorski asistiranu manipulaciju slika i ilustriran je vrlo lijepim fotografijama u boji. "Utjecaj želatine na trajnost papira" (The role of gelatin in paper permanence) članak je u kojem autori Timothy Barret i Cynthia Mosier opisuju utjecaj razine želatine u papiru. Analizirano je četrdesetak povijesnih uzoraka papira i ispitan je sadržaj želatine u njima kemijskim i spektroskopskim metodama. Podaci pokazuju da na postojanost papira može utjecati količina želatine u njemu.

U članku "Artists' intent: Material culture studies and conservation" (Nakane umjetnika: Studije o materijalnoj kulturi i konzervaciji), autorica Nancy Odegaard opisuje promjene u etnografskoj i arheološkoj konzervaciji u SAD, razvoj tradicionalne metodologije u konzervaciji, te uvođenje novih tehnologija i metoda.

U prikazima knjiga, Jean D. Portell dala je kratki prikaz knjige Eric F. Hansen, Sue Walston and Mitchell Hearn Bishop: Matte Paint: Its history and technology,

analysis, properties, and conservation treatment with special emphasis on ethnographic objects (Matte Paint: Povijest i tehnologija, analize, svojstva i konzervacija s posebnim naglaskom na etnografske objekte).

Na kraju časopisa dano je zbirno kazalo izdanja JAIC-a od 1993. do 1995, volumeni 32-34.

JAIC je vrlo koristan časopis u razvoju konzerviranja, sadrži zanimljive članke i prikaze, te tako omogućuje svima koji se bave konzervatorskim i restauratorskim poslom, tj. očuvanjem kulturne i umjetničke baštine, da to rade na najbolji način.

Ksenija Percač

LA GAZETTE DES ARCHIVES, br. 164, Pariz, 31. ožujka 1994, 92 str.

Časopis *La Gazette des Archives* izdaje Udruženje francuskih arhivista, izlazi svaka tri mjeseca, publicira se na svim kontinentima.

Odile Krakovitch: Arhivi prema ediciji "Mjesta sjećanja" kao obvezni put od povijesti k sjećanju (*Les archives d'après les "Lieux de mémoire" passage obligé de l'histoire à la mémoire*), str. 5-24.

U okviru edicije "Mjesta sjećanja" objavljeno je ukupno sedam svezaka koji se dijele na tri naslova: "Republika" (Paris, 1984), "Nacija" (Paris, 1986) i "Francuska" (Paris, 1992). Tek sedmi, posljednji svezak ove edicije sadrži esej o arhivima, pod naslovom "Od Trezora isprava do CARAN-a" (autor K. Pomian). U eseju je analizirana dvojaka priroda arhivskog gradiva: arhivsko gradivo – dokument i arhivsko gradivo – spomenik, arhivsko – gradivo – mjesto povijesti i arhivsko gradivo – mjesto sjećanja. Prema Pomianu, "arhivsko gradivo je dokument kada ono sadrži izričitu obavijest o vidljivim ili primjetnim zbivanjima", a postaje spomenikom "kada sadrži određenu obavijest o nevidljivome". Dokument je "posrednik koji dopušta rekonstrukciju nevidljivoga, on je instrument povijesti". Prema tome, "arhivist je čuvar i rukovoditelj povijesti, ali i sjećanja". K. Pomian predviđa da će arhivi budućnosti biti dinamični, upitni, nositelji dijaloga, otvaranja i rješenja. Pri tome je postavio pitanje položaja arhivista pred invazijom memoarske povijesti i pred njezinom prevlašću nad poviješću. Budući da je arhivist, više nego povjesničar, "tumač i posrednik između dokumenta i korisnika", postavlja se i pitanje njegove odgovornosti prema arhivskome gradivu. Pri obradi suvremenih fondova, arhivist "nema samo tehničku, nego i moralnu i političku ulogu", budući da on "na neki način, kontrolira povijest i sadržaje ukidajući zabrane ili određujući autorizaciju za fondove koje objelodanjuje ili drži u tajnosti". "Odgovornost arhivista prema arhivskom gradivu koje će nastati u budućnosti još je veća: odabirom i izlučivanjem, odlučivanjem o